כהן משיח פרק שלישי הוריות

יא.

מסורת הש"ס

ס) מיר כב: כיק לח: ע"ש. ב) ס"ל ס' ריקת. ג) שבתות יב: כריתות ז. סנהדרין מז.: ד) חולין ה: (שבת קט.) יומא פ. לעיל ב. ב"מ ה: (מגילה ט.) ה) [תוספתא פרק ה]. ו) [ע"ל ר' יוסי בר' יהודה אומר]. ז) כדפוס וויניציא הכיבלא מין. יכן לחלן. ח) [עי' תוס' בכורות ט. ד"ה יין נסך וע"ש תוספות כע"ז כו'] שתפרשי נגילה שמתה מתמת חולי וטרפה שאבורה מפרקתה שמתה וטלטלה לחלן. ט) [מיכלים ע"ש ד"ה ואם אמרן]. י) יומא מו: בכורות ט. ד"ה יין נסך וע"ש תוספות כע"ז כו'. שתפרשי נגילה שמתה מחולי וטרפה שאבורה מפרקתה שמתה וטלטלה לחלן. יא) [מיכלים ע"ש ד"ה ואם אמרן]. יב) [לעיל ב.]. יג) ב"מ כו'. יד) [ע"ז ס:]. טו) [ע"ז ס:]. יז) [ע"ז ס:]. יח) [לעיל ב.]. יט) ב"מ ס:. כ) [לעיל ב.]. כא) ב"מ: [מתמה]. יכן [לחלן]. כב) ב"מ: מין. יכן [לחלן]. כג) ב"מ נוסף: ומוכרין אותו לנכרי. כד) כדפוס וויניציא הכיבלא מין. כה) ב"מ נוסף: ומוכרין אותו לנכרי.

תוספות הרא"ש

הבא ב"ש כגון שאכל חלב כשהוא הדיוט ונתמנה ואח"כ נודע לו מהו דתימא נייתי כשבה או שעירה קמ"ל תינח לר"ש דאזיל בתר ידיעה הלכך פטור אלא לרבנן דאזלי בתר חטאה נידע אמאי פטור. הב"ע שאכל חצי זית חלב כשהוא הדיוט ונתמנה והשלימו בכדי אכילת פרס מהו דתימא נייתי כשבה או שעירה דצרף אכילה בחבריתא בהדי אכילה קמייתא קמ"ל. ואיבא גירסא אחרת בספרים הב"ע כגון שאכל כזית חלב כשהוא נשיא ועבר ואח"כ נודע לו מהו דתימא נייתי כשבה או שעירה קמ"ל. תינח לר"ש דאזיל בתר ידיעה הלכך לא יכול לספוך והלא כבר יצא נשיא לידון בשעיר דנשיא בכה"ג לאו בכלל חיובא דשעיר הוה ואצטריך ליה למעוטי מדין הדיוט דסד"א לייתי כשעה ידיעה. ואע"ג דחטא עד שלא נתמנה ונתמנה ונודע לו לא אזיל ר"ש בתר ידיעה להביא שעיר אע"ג דליכא קרא למעוטי אלא מסברא הוא דאית ליה (הכין) הכא (הי"נ) צריך קרא דהיכא דהוה חטאה וידיעה כתרי נווני מסתבר טפי דילך אחר ידיעה הנורמת הבאה קרבן להשוות קרבן זה לרוב צבור כגון אכל כשהוא נשיא ועבר ונודע לו דס"א ניזל בתר ידיעה להביא כשבה או שעירה כ"כ צבור להכי אצטריך קרא למעוטי. אבל אכל כשהוא הדיוט ונתמנה ונודע לו מסברא לא אזלי בתר ידיעה להביא קרבן נשיא. אלא לרבנן דאזלי בתר חטא דתנן כהן המשיח שחטא ואחר כך עבר ממשיחתו וכן נשיא שחטא ואח"כ עבר מנשיאתו מביא שעיר מאי איכא למימר כיון דנשיא בכלל חיובא דשעיר ל"ל למעוטי לנשיא ממנוטא דעם הארץ והלא כבר יצא נשיא לידון בשעיר. הב"ע שאכל חצי זית חלב כשהוא נשיא ועבר והשלימה בבדי אכילת פרס ונודע לו מהו דתימא כיון דלא השלים השעור כשהוא נשיא לא קיימן ביה אשר נשיא יחטא לצטרף חצי זית קמא בהדי חצי זית בתרא וליתי כשבה או שעירה כדוב צבור (דאיכא) (דליכא) לספוך והלא כבר יצא נשיא לידון בשעיר דבכה"ג לא יצא לידון בשעיר קמ"ל דמעטר אף מכשבה או שעירה. וגירסא זו נראה עיקר דאמר ר' נשיא יחטא משמע דאתי למעוטי כשאכל כשהוא נשיא וללישנא קמא כמאי דבעי למימר מעיקרא אכל כשהוא הדיוט. ועוד דמסתברא דהא דאזיל ר"ש בתר ידיעה מסברא ידע ליה ולאו מקרא מדלא מייתי האי קרא למדרש מעמה דרש: ואיה מומר דמסתמא הוה מין אוכל נבלות כו'. פרש"י ז"ל כיון דאוכל דברים שאין הגוף נהנה בו וקשה תינח נבלות דאיכא למילף נבלות מוסרחות אבל טרפות מאי איכא למימר (ובפרש"י ז"ל לא הזכיר טרפות משמע דל"ג ליה (בדש"י שלנו כתוב טרפות), אלא י"ל מאי איכא למימר. ומיהו י"ל איכא לאוקמי בין שנתנסך לעבודת כוכבים ולאו משום דאין הגוף תאב לו אלא כיון דפקר כולי האי לשתות יין שנתנסך לעבודת כוכבים. ומיהו קשה אפילו בנבלות מרוחות שקצים ורמשים אמאי הוי מין הא קתני לקמן אכל פרעוש אחד כו' אע"ג דאין הגוף מתאוה לו. ל"ל דלא אכל אלא ס"א כדקתני אכל פרעוש אחד דנשמו חומרת לשונם כל דבר ואפי' דבר איסור. אבל הבא דאתסקי כולי האי לאכול נבלות וטרפות הדיר בדבר

ס) חולין ל"ל מחטת מעם הארץ ולא נשיא כו': ג) כ"ה כמ' ס"ר: ג) עי' רש"ש פ"ש בגמ' ס"ר ת:

עין משפט נר מצוה

י א ב מיי' פ"ו מהל' שגגות הלכה י"ז.
יא ג מיי' שם פ"ב הל' ז ד הלכה כ"ר פ"ש:
יב ד מיי' שם הלכה ז:
יג ה מיי' פ"ו שם הלכה י:
יד ו ז ח מיי' שם פ"ב הלכה ו ופרק ג מהל' מעשה קרבנות הל' ד:
טו ט י כ ל מיי' פ"ב מהל' רוצח הלכה י סמג לאוין קמג טעש"ע ח"מ סי' תכה סעיף ה ובור שי"ע יו"ד סי' קנח סעיף כ:

תורה אור השלם

1. וקרבת מוד בני עמון אל תצרם ואל תתגר בם כי לא אתן מארץ בני עמון לך ירשה כי לבני לוט נתתיה ירשה: דברים ב יט
2. ואם נפש אחת תחטא בשגגה מעם הארץ בעשתה אחת מכל מצות יי אשר לא תעשינה ואשם:
ויקרא ד כז
3. אשר נשיא יחטא ועשה אחת מכל מצות יי אלהיו אשר לא תעשינה בשגגה ואשם:
ויקרא ד כב
4. והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו למען ילמד ליראה את יי אלהיו לשמור את כל דברי התורה הזאת ואת החקים האלה לעשתם:
דברים יז יט

מוסף רש"י

הואיל ונרחה. הקרבן כשמביא בחוץ, דלמן מקבלין קרבן מן המומרים מדמעט מעם הארץ פרט לומר מומר הנהדרין מה. **מעם הארץ.** מעם ולא כל עם, ינני חטאת כתיב אבא על הגוש (חולין ה:). **אדם המומר.** פליגי בתמיד קרבן על שגגתו דלמן מקבלין ממנו (לעיל ב:). **ר"ש ב' יוסי אומר.** מכלן אחת למד, **אשר יא תעשינה בשגגה ואשם.** יסמוך ליה לו הוסיף אליו הטלתה אשר חטא והבית אשמו, דמשמע אשר לא תעשינה אם היה יודע שהוא לאסור, ושגגה היתה לו ואמרו ואשם הוא יביא (חולין ה:). משמע שאינו יודע לא עשה אבל בשגגה עשה ואשם (יומא פ:). **השב מידיעתו.** הפוקס ונכנל מתחלה ולבן עוכר אם היה יודע שהוא אסור, ומאי"כ נכנס ביאיסר, אם היה יודע שהוא אבל היה יושב ומבטל מעביה זו (חולין ה:). **ל"תאבון.** כשאין לנפש כאבר, אבל אינו מוסקר לאיות איסור ואיתר לאמיי לאיות ולאמלל איסור ואם מיסין בן זה (לקמן עיין כ:).

רבינו חננאל

ויורד וה"ה למשיח ונשיא כיוצא בהן דברי ר' יוסי הגלילי. רבי עקיבא אומר נשיא חייב בכלן חוץ משמיעת הקול שהמלך לא מעיד ולא מעידין לו. בדמפרש בגמרא דרין. ונעמיה דר' עקיבא במשיח מפרש במתניתא: מאי טעמא דר' יוסי הגלילי. פירוש בנשיא. אמר רב המנונא אמר קרא נבי שמיעת קול ובמי שנתים וטומאת מקדש וקדשיו. והיה כי יאשם לאחת מאלה. כל שישנו באחת כלומר דמצוונה על כל אחת ואחת ישנו (בכללן) (בכולן) נשיא הואיל ואינו בשמיעת הקול אינו באחרות. ורחינן אימא מתחייב באחת אע"פ שאינו מחחייב בכולן אלא טעמא דר' יוסי הגלילי מהכא. רחניא ר' ירמיה אומר נאמר ואם לא תגיע ידו ונאמר ואם לא תשיג ידו. מי שבאין לידי עניות ועשירות בנשיא הוא אומר מכל מצות:
(והשאר חסר הכל על דאבירן)

תוספות הרא"ש (המשך)

שאין הגוף נהנה הראי מין הוא. הרמ"ה ז"ל) ה): **רבי יהודה** אומר אף (על הכלאים) (בלובש כלאים) פרש"י ז"ל דאריש קאי ואמר אף הלובש כלאים כמו אוכל חלב. והרמ"ה ז"ל פירש דאסיקא קאי ודהלובש כלאים כמתמא הוי כיון כיון דלית ביה הנאה שפי מבשאר בגדים. ומסתברא כפרש"י ז"ל): כלאים דרבנן כגון לבדים שהן שוע ואינו טווי ואינו דמדאורייתא לא הוה כלאים עד שיהא שוע כל אחד לבד וטווי כל אחד לבד ונו' והחיינו שזיר כל אחד לבד ואח"כ אורגו יחד. כפר"ת ועיקר ו): ת"ר יכול נשיא שבט כנחשון בן עמינדב ת"ל מכל מצות ה' אלהיו לרבות אלהים אחרים ומשמע אמאי הוי מין הא קתני לקמן אכל פרעוש אחד כו' אע"ג דאין הגוף מתאוה לו. ל"ל דלא אכל אלא ס"א כדקתני אכל פרעוש אחד דנשמו חומרת לשונם כל דבר ואפי' דבר איסור. אבל הבא דאתסקי כולי האי לאכול נבלות וטרפות הדיר בדבר

ס) חולין ל"ל מחטת מעם הארץ ולא נשיא כו': ג) כ"ה כמ' ס"ר: ג) עי' רש"ש פ"ש בגמ' ס"ר ת:

כן עמי. כלשון נקיה הוא דלא רצתה להודיע דמלכיה נתעברה: **אמר אל מלורס ואל מסגר כם.** ומדלא כתיבא כהו מלמתה ש"מ דאפילו לערבה לא לייעבד להם. ולא עוד אפילו בכירה דקרייתיה אב הכתוב פירסמה דכתיב (בראשית יט) ותשכב את אביה ובעליה כתיב ותשכב עמו [מ]: **וקדמתה מרכע דורום.** כיסרמאל עובד יפי דוד שלמה ואילו לעיקה לא הוה כיסרמאל עד דחכעבם בן שלמה דהוה ליה מעמנה העמונית: **ס"ר ואם נפש אחת מחטא בשגגה מעם הארץ.** ולא כל ע"ה פרט למשיח דמשמע דלא יביא כשבה או שעירה דיחיד: **למה לי מעם הארץ.** למעוטי הני דהלא כבר יצא משיח מכלל יחיד לידון בפר ונשיא יצא מכלל יחיד לידון בשעיר: **שיכול.** כלומר אילו לא נאמר מעם הארץ הייתי אומר משיח על העלם דבר פר ועל שגגת מעשה יביא פר ועל שגגת מעשה לחודיה יביא כשבה או שעירה כהדיוט: **ת"ל מעם הארץ פרט למשיח.** דאינו מביא כשגגת מעשה לחודיה כלל ודאינו דקאמרן כפרק דלעיל (דף ז:) יצא משיח שאין חטאו בשגגה דהיינו כשגגת מעשה: **אלא נשיא הא כשגגה מעשה הוא מייתי.** ומאי קא ממעטו דקאמר מעם הארץ פרט לנשיא? **ס"ד אמינא.** הואיל וחטא כשהוא הדיוט נייתי כשבה או שעירה כהדיוט: **קמ"ל.** מעם הארץ פרט לנשיא דאינו מביא כשבה או שעירה: **אלא לרבנן דאולי בתר חטאה.** ומייתי ולאו כשבה או שעירה כדתנן [מ] חטאת עד שלא נתמנו ואח"כ נתמנו הרי אלו כהדיוטות: **מאי איכא למימר.** דממלי קא ממעטו לנשיא דקתני פרט לנשיא: **ס"ד אמינא נלטרף.** מלי זית בתרא למלי זית קמא ולייתי כשבה או שעירה: **קמ"ל.** מעם הארץ פרט לנשיא דכהדי נווא לא מייתי כשבה או שעירה וכהדי נווא נמי לא מייתי שעיר דהא לא מלטרפי כלל. והוא הדין דמלי למימר סלקא דעתך אמינא נלטרף וייתי שעיר אלא משום דקא קא משתני בכשבה או שעירה: **כגון שאכל חצי זית חלב כשהוא הדיוט ונתמנה ועבר.** מנשיאותו והשלימו: **אכל פחות חלב כשהוא הדיוט.** דקא סבור דשומן הוא: **ונתמנה ונודע לו על פחות.** שנודע לו לאחר שנתמנה שפחות חלב אכל: **מהו.** מי מייתי אשם תלוי או לא: **מדאישתני לודאי.** דקאמר ר' שמעון דקודם לכן היו שוגגים שלא ידעו אם אכלו כלל וכהכוא ליכא אשם תלוי אם נודע להם משנתמנו פטורים לפי שנשתנה גופם דהשתא נתמנו ומדאישתני לקרבן ודאי אישתני נמי לקרבן פחות ופטור ואין מביאין אשם תלוי: **או דלמא כי אישתני לודאי.** היינו טעמא דר' שמעון דפטר משום דאישתני

הוא דלא הא צעורי צערינהו ואילו צעירה דקרייה בן עמי א"ל אל תצורם ואל תתגר בם כלל אפילו צעורי לא [מ]א"ר חייא בר אבין א"ר יהושע בן קרחה לעולם יקדים אדם לדבר מצוה שבשבר לילה אחת שקרמה בבירה לצעירה זבתה וקדמתה ארבע דורות למלכות [מ]תנו רבנן [2] מעם הארץ פרט למשיח מעם הארץ פרט לנשיא והלא כבר יצאו משיח לידון בפר נשיא לידון בשעיר שיכול משיח על העלם דבר עם שגגת מעשה מביא פר על שגגת מעשה לחודיה מביא כשבה ושעירה ת"ל מעם הארץ פרט למשיח מעם הארץ פרט לנשיא תינח משיח אלא נשיא בשגגת מעשה הוא דמייתי אמר רב זביד משמיה דרבא הבא במאי עסקינן כגון שאכל כזית חלב כשהוא הדיוט ונתמנה ואח"כ נודע לו סלקא דעתך אמינא נייתי כשבה או שעירה קמ"ל הניחא לר"ש דאזל בתר ידיעה אלא לרבנן דאולו בתר חטאה מאי איכא למימר אלא אמר רב זביד משמיה דרבא הבא במאי עסקינן [מ]כגון שאכל חצי כזית חלב כשהוא הדיוט ונתמנה והשלימו ואח"כ נודע לו סלקא דעתך אמינא נצטרף ונייתי כשבה או שעירה קמ"ל [מ]בעא מינה רבא מרב נחמן נשיאות מהו שתפסיק היכי דמי כגון שאכל חצי כזית חלב כשהוא הדיוט ונתמנה ועבר והשלימו התם הוא דלא מצטרף דאכליה פלגא כשהוא הדיוט ופלגא כשהוא נשיא אבל הכא דאידי ואידי כשהוא הדיוט אכליה מצטרף או דלמא לא שנא מאי תפשוט ליה מהא [מ]דאמר עולא א"ר יוחנן [2]אכל חלב והפריש קרבן והמיר וחזר בו הואיל ונדחה ידחה הכי השתא מומר [ל]לאו בר אתויי קרבן הוא האי בר אתויי קרבן הוא בעא מיניה רבי זירא מרב ששת אכל ספק חלב כשהוא הדיוט ונתמנה ונודע לו על ספקו מהו אליבא דרבנן דאולי בתר חטאה לא תבעי לך [מ]דמייתי אשם תלוי אלא כי תבעי לך אליבא דרבי שמעון מדאשתני לודאי דאשתני קרבן דידיה אבל אשתני לודאי דאשתני קרבן דידיה אמאי הבא דלא אשתני קרבן דידיה אימא לייתי אשם תלוי תיקו [מ]ת"ר מעם הארץ [יפרט

למומר [מ]ר"ש בר יוסי אומר משום ר"ש [3]אשר לא תעשינה בשגגה ואשם [מ]השב בידיעתו מביא קרבן על שגגתו לא שב בידיעתו אינו מביא קרבן על שגגתו מאי ביניהו א"ר המנונא מומר לאכול חלב ומביא קרבן על הדם איכא ביניהו מ"ם כיון דמומר לאכול חלב לדם נמי מומר הוי ומ"ם [ל]דם מיהא שב בידיעתו הוא והא רבא אמר דכולי עלמא מומר לאכול חלב לא הוי מומר לדם אלא הכא באוכל נבלה לתאבון ונתחלף לו בשומן ואכלו קמיפלגי מר סבר [מ]כיון דלתאבון אביל במזיד מומר הוא ומ"ם כיון דאילו אשבח דהיתרא לא אכל דאיסורא לאו מומר הוא תנו רבנן [מ]אכל חלב זהו מומר ואיזהו מומר אכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים ושתה יין נסך [מ]רבי יהודה אומר אף הלובש כלאים אמר מר אכל חלב זהו מומר ואיזהו מומר אוכל נבילות כו' מאי קאמר אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן ה"ק [מ]אכל חלב לתאבון הרי זה מומר [ל]הכעיס הרי זה [מ]צדוקי ואיזהו מומר דבסתמו צדוקי הוי אומר אוכל [מ]נבילה וטריפה שקצים ורמשים ושתה יין נסך רבי יוסי ברבי יהודה אומר [מ]אף הלובש כלאים מאי ביניהו איכא ביניהו כלאים דרבנן מר סבר מדאורייתא הוי מומר דרבנן לא הוי מומר ומר סבר כלאים כיון דמפרסם אסוריה אפי' בדרבנן הוי מומר [מ]פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר לתאבון מומר להכעיס צדוקי וחד אמר להכעיס נמי מומר אלא איזהו צדוקי [ל]כל העובד עבודת כוכבים מיתיבי אכל פרעוש אחד או יתוש אחד ה"ז מומר והא הכא דלהכעיס הוא וקא קרי ליה מומר התם דאמר אטעוים טעם דאיסורא: ואיזהו נשיא זה מלך כו': [מ]תנו רבנן נשיא יכול נשיא שבט כנחשון בן עמינדב ת"ל [3]מכל מצות ה' אלהיו ולהלן הוא אומר [4]למען ילמד ליראה את ה' אלהיו

מה

שוע ואינו טווי ואינו דמדאורייתא לא הוה כלאים עד שיהא שוע כל אחד לבד וטווי כל אחד לבד ונו' והחיינו שזיר כל אחד לבד ואח"כ אורגו יחד. כפר"ת ועיקר ו): ת"ר יכול נשיא שבט כנחשון בן עמינדב ת"ל מכל מצות ה' אלהיו לרבות אלהים אחרים ומשמע אמאי הוי מין הא קתני לקמן אכל פרעוש אחד כו' אע"ג דאין הגוף מתאוה לו. ל"ל דלא אכל אלא ס"א כדקתני אכל פרעוש אחד דנשמו חומרת לשונם כל דבר ואפי' דבר איסור. אבל הבא דאתסקי כולי האי לאכול נבלות וטרפות הדיר בדבר

אלא מנזירה שזה דרשה מלך קדריש:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com